

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України**

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

**Студентський науковий гурток «Клуб юних
теоретиків»**

**Студентський науковий гурток «Дискусійний
клуб «De jure!»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

16 листопада 2023 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

Матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»

П.78

Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVI
Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 16 листопада 2023 р.) / Укладачка:
Віра Качур. К., 2023. 234 с.

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**

Лашта Вікторія

студентка 4 курсу спеціальності «Право»
Івано-Франківського фахового коледжу
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ)

Криптовалюта як об'єкт цивільних правовідносин*

Актуальність проблеми. З розвитком електронних технологій з'явилося чимало нових понять, які почали широко застосовуватись в усіх сферах, в тому числі юриспруденції. Одним з таких понять стала криптовалюта, так

* Наукова керівниця – спеціалістка вищої категорії Наталія Савчин

звані електронні гроші. Перед державами виникло питання, як її правильно врегулювати законодавством? Можливо як електронні гроші? Але криптовалюта не можна прирівняти до грошей в Вебмані, PayPal або засобів на картках. Чи можна цей ресурс взагалі вважати валютою? Так. Але криптовалюта, на відміну від фіатних валют, не регулюється Центральними банками країн, а її курс не прив'язаний до економіки будь-якої країни безпосередньо.

Мета. Розглянути криптовалюту як об'єкт цивільних правовідносин.

Виклад основного матеріалу. Криптовалюта - це різновид цифрових грошей, в основі якої лежить технологія криптографії, тобто, шифрування даних. Вона не має фізичного вигляду, а існує тільки в електронному вигляді. Її основні особливості - це анонімність, децентралізація і захищеність.

Термін «криптовалюта» пішов від англійського «cryptocurrency» і позначає віртуальні гроші, які не належать жодній державі. Перша офіційна згадка про криптовалюту відбулася ще в 2009 році, коли почала функціонувати мережа Bitcoin. Зачинателем біткоїну та інших криптографічних валют вважається Сатоши Накамото – міфічний персонаж або навіть група людей. Від цього імені вперше був опублікований протокол Bitcoin. Ними ж і була проведена перша транзакція. Відомо, що сам термін криптовалюта (cryptocurrency) вперше був використаний в матеріалі Forbes про Bitcoin в 2011-му році.

Ми звикли до фіатного устрою в фінансових системах. Фіат - це стандартна, регульована валюта. До прикладу долара або євро. Під такий усталений образ не зовсім підходить криптовалюта.

Основні відмінності криптовалюти від фіатних валют полягають в наступному: криптовалюта не має фізичного вигляду. Так, фіат також існує в електронному вигляді, проте банкнот або криптовалютних монет не буває; криптовалюта не випускається центральним банком і не прив'язана до економіки будь-якої країни. Випуск та емісія криптовалюти не контролюється кимось одним. Обмежити ці процеси не може ніхто. Тільки особливості самої системи; анонімність. Для отримання криптогаманця не потрібно вказувати особистих даних. Кожен учасник анонімний. Вся інформація про нього - це набір знаків в адресі гаманця.

Криптовалюта може бути розглянута як об'єкт цивільно-правових відносин в різних аспектах: криптовалюта як майно: законодавство багатьох країн визнає криптовалюту як майно, тому вона може бути об'єктом купівлі-продажу, подарунку, спадщини та інших правочинів, що відносяться до майнових прав; криптовалюта як засіб платежу: у деяких країнах криптовалюта визнається як законний засіб платежу, тому вона може бути використана для оплати товарів та послуг. Однак, не всі бізнеси приймають криптовалюту як засіб оплати, і в деяких країнах це заборонено законодавством; криптовалюта як інвестиційний актив: криптовалюта може бути розглянута як інвестиційний актив, тому вона може бути об'єктом купівлі та продажу з метою отримання прибутку. У багатьох країнах

інвестиції в криптовалюту регулюються спеціальними правилами та обмеженнями; криптовалюта як об'єкт договорів: криптовалюта може бути об'єктом договорів, таких як договори про купівлю-продаж криптовалюти, договори про виконання робіт або послуг за криптовалюту тощо; криптовалюта як об'єкт спадщини: криптовалюта може бути передана у спадщину відповідно до законодавства про спадщину.

Однак, це може бути складно в зв'язку з відсутністю фізичного зберігання криптовалюти та необхідністю доступу до приватного ключа [4, с.39].

Відповідно до ст. 177 ЦКУ об'єктами цивільних прав є речі, зокрема гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні та нематеріальні блага. З цієї статті ми бачимо, що інші матеріальні і нематеріальні блага являють собою невичерпний перелік об'єктів цивільних прав. Враховуючи, що благами називаються засоби, придатні для задоволення людських потреб, а криптовалюти в свою чергу задовольняють економічні потреби так як дозволяють без будь-яких посередників здійснювати їх передачу, задовольняють потреби міждержавного обміну вигідно, швидко, мікроплатежами, то криптовалюти і є благами.

Також, згідно із ч. 2 ст. 325 ЦКУ, фізичні та юридичні особи можуть бути власниками будь-якого майна, за винятком окремих видів майна, які відповідно до закону не можуть їм належати.

Тому, враховуючи, що власність на криптовалюти не заборонена законом, можна прийти до висновку, що криптовалюти є об'єктом цивільних прав і особа може мати їх у своїй законній власності.

У Верховній Раді України було зареєстровано два тематичних законопроекти, де законодавець звернувся до сучасних технологій та згадав криптовалюту. Перший законопроект «Про обіг криптовалюти в Україні», який визначає криптовалюту програмним кодом (набором символів, цифр та букв), що виступає як об'єкт права власності, який може бути засобом міни, відомості про який вносяться та зберігаються у системі блокчейн в якості облікових одиниць поточної системи блокчейн у вигляді даних (програмного коду) [2]. Інший законопроект «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» містить таке визначення криптовалюти: це децентралізований цифровий вимір вартості, що може бути виражений в цифровому вигляді та функціонує як засіб обміну, збереження вартості або одиниця обліку, що заснований на математичних обчисленнях, є їх результатом та має криптографічний захист обліку. Криптовалюта для мети правничого унормування визнається фінансовим активом Перша частина визначення називає криптовалюту «виміром вартості». Але друга частина ототожнює з «фінансовим активом». За такого тлумачення знову можна прирівняти криптовалюту до об'єктів цивільного права, а отже, такий об'єкт можна вільно відчужувати [3].

Україна знаходиться на етапі формування правового регулювання криптовалют. На сьогоднішній день у країні діють лише загальні законодавчі акти, які можуть бути застосовані до криптовалютних операцій.

Правове регулювання криптовалюти необхідне з декількох причин:

захист інвесторів. Правильно розроблені правила забезпечать захист інвесторів від шахраїв та шахрайських схем, пов'язаних з криптовалютами;

боротьба зі злочинністю. Світ криптовалюти часто використовується для здійснення злочинних дій, таких як відмивання грошей, торгівля наркотиками, фінансування тероризму та інше. Правильне регулювання може допомогти боротися з цими проблемами;

розвиток галузі. Правове регулювання може сприяти розвитку галузі криптовалют. Це може стати стимулом для нових інвестицій та підприємницької активності, що може допомогти у формуванні нових ринків та робочих місць

забезпечення державної безпеки. Правове регулювання може допомогти у забезпеченні державної безпеки та запобіганні таким загрозам. Криптовалюта може стати інструментом для національної безпеки, особливо в контексті боротьби з фінансуванням тероризму та організованої злочинності;

можливість оподаткування. Податки є джерелом наповнення Державного та місцевих бюджетів. Так як не існує ніякої законодавчої бази, яка б якимось чином виділяла криптовалюту, до неї застосовуються стандартні правила оподаткування.

Загалом, ставлення держав до криптовалют є різним і залежить від багатьох факторів, таких як економічний потенціал технології, рівень розвитку фінансової системи та загальної політичної ситуації. Наразі єдиного рішення щодо подальшої стратегії розвитку криптовалюти в світі не існує, а розвиток і становлення криптовалюти в різних країнах світу не стоїть на місці і з кожним днем все більше впроваджується по всьому світу [1, с.88].

Україна має таку ж проблему, що й інші цивілізовані країни – технології випереджають законодавство. Варто надати криптовалютам особливий статус, який відобразить їхню специфіку. У довгостроковій перспективі легалізація ринку віртуальних активів стимулюватиме цифрову економіку в Україні й допоможе інтегруватись у світову економічну спільноту, а відтак — зробити нашу країну не тільки привабливою юрисдикційно, але й конкурентоспроможною.

Література

1. Ковальчук А, Стеценко С. Фінансово-правові засади регулювання криптовалютного ринку // Публічне право. – 2018. – Вип. 1 (29). – С. 85-92.

2. Проект Закону «Про обіг криптовалюти в Україні» № 7183: від 06.10.2017.- Офіційний веб-портал. Верховна Рада України 1994-2018. – Режим

доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684

3. Проект Закону «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» № 7183-1: від 10.10.2017.- Офіційний веб-портал. Верховна Рада України 1994-2018.- Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62710

4. Скрипник В. Місце криптовалюти в системі об'єктів цивільних прав // Підприємництво, господарство і право. – 2018. – Вип. 8. – С. 38-43.